

บทคัดย่อ

การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในการสนทนา การเลือกใช้ระดับความสุภาพขณะสนทนาที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อสภาพจิตใจของคู่สนทนาและเนื้อหาในการสนทนา ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การเลือกใช้และการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาอย่างเหมาะสม จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น จากความสำคัญของการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาจึงทำให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาภาษาญี่ปุ่นของชาวไทยผู้มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นกับชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์จริง

ในการศึกษาเพื่อให้ข้อมูลมีความหลากหลาย (遠藤, 1999; Usami, 2004) อันจะส่งผลต่อความแม่นยำในการวิเคราะห์การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา จึงได้กำหนดให้ผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นเพศหญิง ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงและแบบสอบถาม การถอดเทปทำด้วยหลักการถอดอักษร (Basic Transcription System for Japanese: BTSJ) พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้เข้าร่วม ความเหมือนจริงของการสนทนา ความสัมพันธ์ของข้อมูลในระดับคำ รูปท่ายประโยค และการปรับระดับความสุภาพขณะสนทนากับปัจจัยทางด้านสังคม ระยะห่างระหว่างจิตใจ และเนื้อหาในการสนทนา

ผลจากการวิจัยพบว่า การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนาของชาวญี่ปุ่น มีความสัมพันธ์กับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจ และปัจจัยเนื้อหาในการสนทนาเป็นอย่างมาก ส่วนความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคม อยู่ในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีต่ออายุของผู้พูด และในกรณีของชาวไทย การปรับระดับความสุภาพขณะสนทนา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยระยะห่างระหว่างจิตใจมากที่สุด แต่ไม่สัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านสังคมหรืออายุของคู่สนทนาและปัจจัยเนื้อหาในการสนทนา นอกจากนี้ยังพบว่ามุมมองต่อลักษณะของเนื้อหาในการสนทนาของชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะมุมมองเรื่องความเป็นส่วนตัวของเนื้อหา

Abstract

The speech level shift of the politeness is the phenomenal that occurs during the conversation. The difference of selected politeness levels may have the influence on interlocutor's mind and detail of conversation. In order to improve interpersonal relationship and effective of communication, the politeness level should be properly selected and shifted. According to the important of the speech level shift, the aim of this research is to compare the patterns and the factors of politeness of Japanese conversation between Japanese skilled Thai people and Japanese native speakers in the real situation.

The accuracy of the analysis of the speech level shift of the politeness may be affected by variation and distribution of the data (遠藤, 1999; Usami, 2004). In this study, the female participations were selected. The data set in this research are collected by voice recording and questionnaire. The transcription is processed by Basic Transcription System for Japanese (BTSJ). The general detail of participation, the reality of conversation, the relation between data in utterance, sentence-final speech forms, speech level shift of the politeness and social condition, attitudinal condition and cohesional condition are then analyzed.

The experimental results show that the speech level shift of politeness of Japanese has correlation with attitudinal condition and cohesional condition. The social condition has more influence on the younger speakers rather than elder speakers. Whereas, in the case of Thai people, the speech level shift of politeness strongly relates to attitudinal condition. In the other hand, it does not relate to social condition, speaker's age and cohesional condition. In additional, Japanese and Thai people have some contradictions in the details of the conversation, especially, how they keep their own privacy in the conversation.